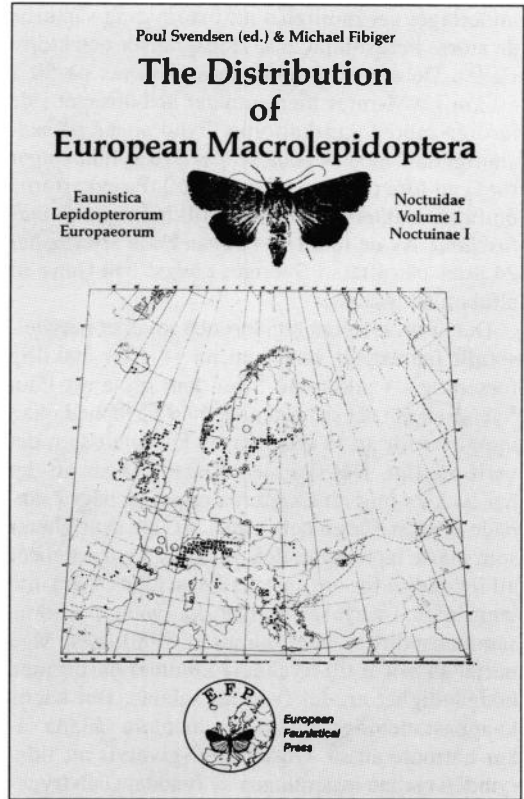

Milstolpe om utbredningen för Europas nattflyn

Svendsen, P. (ed.) & Fibiger, M. 1992. *The Distribution of European Macrolepidoptera. Faunistica Lepidopterorum Europaeorum. Noctuidae (Vol. 1), Noctuinae I*. European Faunistical Press, Copenhagen. 293 sid. 24 x 16 cm, häftad. ISBN 87-89414-00-4. Pris DKK 250,-.

Nattflyna har under senare år kommit att intressera europeiska lepidopterologer ordentligt. Detta avspeglas bland annat i att flera intrikata artkomplex kunnat redas ut taxonomiskt, bl a med hjälp av feromonundersökningar. Perspektiven svindlar lite: även i vårt eget kargare boreala klimat synes naturens mångfald på artnivå vara större än vad vi tidigare kunnat ana, varför vi kan vänta ännu fler överraskningar i form av dubbel-, trippel- och kanske även kvadrupelartskomplex.

De alltmer öppnade gränserna i Europa bidrar till att entomologer mer och mer ägnar sig åt storregionala frågeställningar och perspektiv istället för rent nationella. Nu kommer så ett nytt betydelsefullt verk med Europa som perspektiv. Detta är den första delen av nio planerade över de europeiska nattflynas utbredning. Volymen är resultatet av det europeiska projekt kallat Faunistica Lepidopterorum Europaeorum (FLE) som pågått sedan slutet av 1970-talet. Det blev Poul Svendsen och Michael Fibiger som tog sig an den veritabla uppgiften att påbörja arbetet. Ambitionen är högt ställd: en kartläggning av samtliga i Europa påträffade arters utbredning utgående från aktuell systematik. I arbetet har ett stort antal specialister i alla de berörda länderna bidragit med information om respektive lands arters utbredning. Detta har skett så att till FLE-projektet utvalda personer (i Sverige Göran Palmqvist och Håkan Elmquist) tillhandahållit UTM-kartunderlag till flertalet aktiva lepidopterologer för att få in uppgifter om fynd av varje art, hittills till och med underfamiljerna Noctuinae och Cucullinae. Uppgifterna har sedan sammanställts till ett kartunderlag för respektive land. Vårt att notera är att FLE-projektet även arbetar med ett verk med avbildningar (inklusive texter) av Europas samtliga

Noctuidae-arter under namnet Noctuidae Europaeae (se ET 1991 nr 3).

Den nu utkomna första delen av *The Distribution of European Macrolepidoptera* innehåller 4 avsnitt. En inledning från varje lands FLE-projektmedlem ger en kortfattad landsvis beskrivning av hur långt insamlade fynddata sträcker sig (t ex källmaterial, studerade museisamlingar liksom privata samlingar mm) samt en kortfattad presentation av landets klimatiska eller andra naturförhållanden. Inledningen efterföljs av en systematisk del som innehåller synonymer, litteraturhänvisningar till urbeskrivningar och i många fall systematiska eller andra kommentarer när detta anses behövas. En landsvis uppdelad litteraturförteckning över all studerad litteratur utgör det 3:e avsnittet. Sist har så utbredningskartorna placerats.

De omfattar Europa fram till i öster Uralbergen, Uralfloden och Kaspiska havet till Turkiets västra kustlinje och i söder genom Medelhavet. Kartunderlaget ger möjlighet att i stora drag särskilja de större bergsområdena, landsgränser och större floder. De artvisa prickkartorna baseras på 50 x 50 km UTM-rutor men rutnätet är borttaget i de färdiga utbredningskartorna. Fynd anges på sedvanligt sätt med ofyllda respektive fyllda ringar för fynd före respektive efter 1960. Prickkartorna omfattar släktena från *Euxoa* till och med *Standfussiana*. Av de totalt 134 behandlade arterna har 24 arter påträffats i Sverige. Längst bak finns ett alfabetiskt index.

Det är tvivelsutan ett stort och mycket betydelsefullt faunistiskt verk som nu — efter åtskillig försening — utkommit. Man kan gissa att Poul Svendsen in i det sista kämpat med att få med olika uppgifter för att få volymen så komplett som det varit möjligt. Det ska med en gång sägas att det har lyckats mig att i kartorna uppdaga några saknade prickar för en och annan art. De svårigheter som måste ha föregått den nu färdiga volymen ger all förståelse för om enstaka, även äldre, fynd inte tagits med. I varje fall de svenska fynduppgifterna sammanställdes under början av 1980-talet. Med bortåt en 8-9 år till tryckning kommer därför med nödvändighet en del fynd att saknas. Det känns knappast meningsfullt att kommentera sådana saker närmare än så. Önskvärt är givetvis att tidsrymden mellan insamlingen av fynddata och tryckningen kan kortas i de kommande volymerna.

Kartorna är föredömligt enkla och översiktliga och ger en omedelbar information om varje arts utbredningsmönster. Självfallet kan inte kartorna användas för detaljerade studier av en arts utbredning inom ett land, därtill är formatet för litet och

det använda rutnätet för grovt. Läsaren ska givetvis vara uppmärksam på att vandrande arters fynd inte alltid går att särskilja från deras förekomstområden. Inte förvånande framgår tydligt av kartorna att antalet rapporterade fynd från fd Östblocket är påtagligt färre än från Västeuropa. Alla de svårigheter fd öst-entomologer har och har haft för att överhuvudtaget kunna göra insamlingar är givetvis bland de viktigaste orsakerna till de glesa fynden.

Användbarheten av dessa prickkartor kan inte nog betonas. Närmare studier av dem ger möjlighet till en god förståelse av de enskilda arternas zoogeografi och t ex invandringshistoria. Tillsammans med serien Noctuidae Europaeae utgör verket en milstolpe i arbetet med att kartlägga Europas insekter.

Tyvärr kan ett motsvarande arbete rörande Europas Geometrider inte skönjas än på många år — antalet forskare på mätare tycks vara alltför få och kunskapsluckorna är betydande. Det är emellertid uttryckt av FLE att mätarna avses efterfölja arbetet med Noctuiderna. Man kan också hoppas att det nu utgivna Noctuid-arbetet stimulerar andra entomologer att försöka kartlägga även andra insektsordningars mer storregionala utbredningar.

Det är bara att storligen gratulera författarna till detta betydelsefulla arbete. Priset är klart överkomligt för de flesta och serien borde finnas i varje nattfjärilsintresserad bokhylla. Verket utgör en milstolpe och kommer att bli ett standardverk för årtionden framöver i den europeiska lepidopterologin!

Till författarna och övriga medarbetare: Lycka till i det fortsatta arbetet, förtröttas inte!

Nils Hydén

Säljes

Mikroskop

Monookulärt Beck Kassel ljusmikroskop med belysning. Mikroskopet har 4 objektiv (5, 10, 40, 62) samt tre utbytbara okular (5, 10, 15 X). Levereras med fin "transportlåda" i trä. Pris: 2 000:—

Böcker

Div. zoologi och botanik, mest entomologi. Begär lista. Jag är även intresserad av att köpa entomologilitteratur.

Magnus Wedelin, Storgatan 8, S-232 31 Arlöv, Tel. 040 - 43 48 79.